

İzmir Ekonomi Üniversitesi

Kuruluşundan Bugüne

Açılış Konuşmaları

Süleyman Demirel

9. Cumhurbaşkanı

Açılış Konuşmaları

Süleyman Demirel
9. Cumhurbaşkanı

Sayın Okurlar,

Hayallerimizin gerçekleştiği; İzmir Ekonomi Üniversitesi'nin Açılış Töreni'ni 9. Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'in onurlandırdığı gün aslında bir geleneğe de ilk adımı attı.

Üç yıl boyunca Üniversitemiz'e yeni katılan öğrencilerimize "İlk Dersi" vererek, Türk Ekonomisi'ndeki kilometre taşlarını, engin birikimleriyle harmanlayarak geleceğin sağlam temel taşları haline getirdi. Genç beyinler, böylelikle hafızalarında önemli mesajlarla yola çıktıkları yükseköğrenim serüvenine, Türkiye'nin geleceğini yönetmek için inanılmaz bir motivasyonla başladılar.

Yine bir başka Ekim ayında siz okurlara ve 9. Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'e, Üniversitemiz'deki "İlk Ders"lerindeki konuşma değişikliklerinden oluşan bu değerli kitabı sunmaktan büyük bir gurur duyuyorum.

2001 yılından 2004 yılına kadar her Ekim ayında Üniversitemiz'in Açılış Törenleri'ne katılarak heyecanımıza ve hayallerimize ortak olan 9. Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'in dersleri, gerçekten bir tarihi belge niteliğinde. Gelecek kuşakların ve öğrenme heyecanı içinde olan herkesin ilgiyle okuyacağı inancındayım.

9. Cumhurbaşkanımız'ın uzun yıllar her Ekim ayında öğrencilerimizi ve bizleri onurlandırarak değerli "İlk Ders"lerini vermesi dileği ile saygularımı sunuyorum.

Ekrem DEMİRTAŞ
Mütevelli Heyet Başkanı

Sayın Cumhurbaşkanım,

Üniversitemiz, 2001 yılında ilk öğrencilerini karşılarken bizim heyecanımıza ortak oluşunuzu, yol gösterici öğütlerinizi bizlerle paylaşmanızı unutmamız mümkün değildir.

Yıllar birbirini izlerken bilim dünyasına katkı koyabilme, genç nesilleri üstün niteliklerle yetiştirme azmimiz katlanarak arttı. Ve siz her Ekim ayında değerli vaktinizi bizlere ayırarak, Üniversitemiz'e yeni katılan öğrencilerimize engin birikimlerinizi anlattınız.

Ulu Önder Atatürk'ün 1. İktisat Kongresi'nde ifade ettiği gibi "Ekonomi demek, her şey demektir." sözünü daima hafızalarımıza kazıyarak, öğrencilerimize "Türkiye Ekonomisi"ni daha uzun yıllar sizin anlatmanız arzusu içindeyiz.

Ege Bölgesi'nin ilk vakıf üniversitesi olan İzmir Ekonomi Üniversitesi'nin nice başarılı yıllarında sizi aramızda görmeyi diliyorum, saygılarımı sunuyorum.

Değerli Okurlar,

2001 yılından bu güne her akademik yıl açılış törenimizi onurlandıran 9. Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel, öğrencilerimize ve bizlere unutulmayacak "İlk Ders"lerimizi verdi. Daima başvurulacak tarihsel bir ekonomi kitabı olması sebebiyle bu değerli bilgilerin daha geniş kitlelere ulaşmasını istedik. Kitabı okurken bazen hüzünlenecek bazen gülümseyeceksiniz ama mutlaka "Güçlü Türkiye" inancıyla dolacaksınız.

*Prof. Dr. Attila SEZGIN
Rektör*

1. Akademik Yıl
26 Ekim 2001

Değerli Misafirler,

İzmir Ekonomi Üniversitemiz'in Değerli Rektörü, daha doğrusu Rektör Vekili, ama biz Rektör olarak bakıyoruz. Ve değerli öğretim kadrosu, sevgili öğrenciler...

Güzel bir İzmir sabahında sizlerle beraber olmaktan ve bu coşku dolu, mutluluk dolu hadiseyi beraber yaşamaktan duyduğum sevinci ifade ediyor, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bir buçuk saat içerisinde 11 konuşma dinlediniz. Ben 12. konuşmacıyım. Mamafih tashih edildi ki, benimki konuşma değil derstir. Kendinizi ona göre hazırlayın.

Öyle başlayayım sözüme... Benden evvel Sayın Maliye Bakanı konuştu. Ondan evvel ise Sayın YÖK Başkanı ve Mütevelli Heyet Başkanı. Yani bu işi yapanlar ve yapanların beklentileri dile getirildi.

Maliye Bakanları... 7 hükümet kurduğum için 7 Maliye Bakanı gelip geçmiştir benimle beraber. Maliye Bakanları'nın bir talihsiz durumu vardır. Herkes ondan ister. Ve o ise, onun görevi ise, vermek değildir.

Birçok kere çeşitli zamanlarda, benim arkadaşlarım, sevdiklerim, dostlarım ya da talep sahipleri bana gelip Maliye Bakanı'nı şikayet etmişlerdir.

Ben şöyle düşünmüşümdür. Bazen onlara bir şey demişimdir. Bazen de dememişimdir. Vaziyetin icabına göre. Şöyle düşünmüşümdür. Eğer Maliye Bakanı'ndan memnunuz diye çok kişi gelirse, o Maliye Bakanı'nı değiştirmek lazım!..

Hüner odur ki, "Delik bu kadar yama bu kadar!" Onu nasıl kapatacaksınız? Eğer Maliye Bakanı her isteyene verirse, orta yerde, ne kaynakların öncelikleri kalır, ne acil bir iş kalır. Bir devletin en önemli işi, asayişini, savunmasını tutmak, memuruna maaşını verebilmek, hastasına hastanelerde bakabilmektir. En önemli işi budur. Hiçbir iş yapamazsınız.

Onun için bizim zaten 78 yıllık Cumhuriyetin her devrindeki mücadelesi; talepler namütenahi kaynaklar mahdud!

Ve kim ki, bu taleplerle bu kaynakları önceliklere göre denkleştirebilmiş, o başarılıdır. Aksi ne olur bakın! Aksi, kaynakları hiç düşünmeden taleplere uymaya kalkarsanız, bir süre sonra deniz biter. Yani yılın 6. ayında kalırsanız, yeni kaynak da bulamazsınız.

Kalkınma kavgası yapmış bir adam olarak, benim için taleplere itiraz etmek mümkün değildir. Talepler aşıldığında bir ülkenin kalkınma şevkini gösterir. Hiçbir şey istemeyen bir ülke düşünün. Hiçbir şey istemeyen!.. O ölmüştür. Sadece ölüler, bir şey istemez. Bir şey istenecektir. Bu istekleri karşılamaya kalktığınız zaman ise popülizmdir. Aslında bir ülkede, devlet, halkını memnun etmek için mi vardır, gayri memnun etmek için mi vardır? Yani bir ülkede, devlet, halkını üzme için mi vardır, memnun etmek için mi? Demokratik bir devlet, siyasi iktidar, halkını üzme için varsa ayakta durması mümkün değildir. Halkını memnun etmek için var olmalıdır. Yalnız buradaki nüans şudur; halkınızı memnun ederken, bir süre sonra halkınıza verdiğinizden çoğunu almaya başlıyorsunuz. Kaşıkla verir, kepçeyle alırsınız.

Bu nedir? İmkânlarınızı aşmışsanız, bu imkânları, sokaktaki vatandaşın düşünme mecburiyeti yoktur. İmkânları, devlet önceden düşünecektir. Ve sokaktaki vatandaşa anlatacaklardır. Ama şöyle anlatmayacaklardır; "Senin istediğin şeyler olmaz kardeşim." Çünkü olamazcının peşinden kimse gitmez. Ona anlatacaklardır ki; "Bundan evvel şu gelmiyor, ama evvelâ şu hizmetinizi görelim, sonra bunu görelim." Sonra halkın biraz gücü varsa sizin katkı yapmanız gerekmez mi? Eğer bir ülkede gönüllü teşekküller büyümüşse, güçlenmişse, daha

doğrusu bir ülke biraz zenginleşmişse, gönüllü teşekküllere vermek mümkün olur.

Halkın barınma sınırında bulunduğu bir ülkede, hangi tasarruftan bahsedeceksiniz ki; hangi tasarrufla yatırım yapacaksınız; hangi tasarrufla vatandaşlara "gönüllü ol da şu yatırımı yap" diyeceksiniz. Değil mi? Kaynaklar ve imkânlar gayet iyi değerlendirilmek ve ne kadar kullanılabilir, onun iyi görülmesi lazımdır.

Ben istemeden derse girdim. Yani ben, böyle başlamayacaktım bu işe. Ve bu hususta şöyle söyleyeyim; bu ülkenin 78 yıllık Cumhuriyeti'nin hedefi hep huzur içinde yaşamak, Misakımilli hudutları içindeki sınırlarını korumak, bağımsızlığını sürdürmek ve devlet olarak namerde muhtaç olmamak, ama tabii ki birçok ülkelerle bu şartlarla münasebette bulunmak, dostluklar kurmak, alışverişte bulunmak, borç almak, borç vermek, bunların hepsi devletin muamelesine dahildir. Bunları, eğer devleti yönetenler, siyasi iktidarlar, muntazam götürebiliyorlarsa ve siyasi iktidarların altındaki bürokrasi, devletin hesabını kitabını iyi yapıp da, siyasi iktidarların doğru istikamette ilerlemelerine yardımcı oluyorsa o zaman işleriniz düzgün gider.

Siyasi iktidarların altındaki bürokrasi dedim; siyasi iktidarları veya siyasetin çok dalgalandığı ülkelerde, bürokrasi, eğer her dalgalanmada hesaba çekiliyorsa ve olur olmaz şeyler için hesaba çekiliyorsa, olur olmaz şeylerle, yalan yanlış şeylerle, ciddi şeyler ayrılmadan hesaba çekiliyorsa, o da bürokrasinin, siyasi iktidarlara yapacağı hizmet, her şeyi menfiye götürür, her şeyi yokuşa sürdürür.

“Bunun altında imzam olmasın, sen at imzayı. Her şeye karşıyım, sen imza at.” Oysa “Her şeye karşıyım” demek, devletin kilitlenmesidir. Yani bir tarafta müfettişler ordusu, bir tarafta denetim içindeki bürokrasi. İkisi birarada yürümez. Yürütmeye kalkarsanız korkutursunuz. Ve işlerin yürümez.

İşte bu, işlemeyen devlettir. İşlemeyen devletten vatandaş şikayetçi olacaktır. Gayri memnun olacaktır. Ve Türkiye böyle çeşitli dönemler yaşamıştır. Bunların içinden müspet neticeler çıkarmak mümkün. Müspet neticeleri çıkarabilmek, ancak şevkle hizmet yapabilmenin ortamını kurabilmek ve muhafazası ile olur.

Bugün gördüğümüz olay büyük bir iddia, büyük bir şevkle, büyük bir kararlılıkla ortaya konmuştur. İddia büyük! Sadece vakıf üniversitesi kurma olayı değil. İzmir’de üç tane üniversite vardır. Dördüncüyü açma, bunu açma olayıdır.

Burada dikkatle hepimiz dinlediniz. Çok güzel konuşmalar oldu. Kalkınmışlık ihtirasının bütün unsurları burada dile getirildi.

Bugünün çocukları okumalıdır. Hepsi okumalıdır. Daha iyi okumalıdır. Neye göre okumalıdır? Diploma alıp, devletin karşısına gelip, iş istemek için mi okumalıdır? Zaten devletin 2.5 milyon memuru vardır. Devletin bugünkü ihtiyacının iki katıdır. Zaten kişileri boş oturturum dediğiniz takdirde, emeklilik yaşı 65’e gelesiyeye kadar, çalışan birilerini etki altında bırakmaktır. Bu değildir. Ya ne olacaktır?

Buradaki konuşmalardan şu neticeyi çıkarmak mümkün: Türkiye, dünya ile beraberdir. Yani

Türkiye dünyaya açılmış bir ülkedir. Dünyaya açılma tabiri şudur; Dünyayla beraber yaşama mecburiyetindedir. Türkiye’nin bütün meselesi; devir budur, çağ budur, dünyayla yaşamaya uyabilecek misiniz? Uyabilecek misiniz? Opsiyonunuz yok. Mecburiyetiniz var. Dünyayla beraber yaşamaya mecbursunuz. Ayakta kalmanın, güçlü olmanın, ileriye gitmenin hedefi bu olacaktır.

Devlet kendisini, toplum kendisini, kişi kendisini; gelen çağda bir fırtına geliyor; gelen çağa kendisini uydurmasıdır. Herkes kendini toparlamak zorundadır. Kişi, devlet ve toplum, üçü birden kendini uydurmazsa, çağa uyacak bir takım değerlere sahip olmazsa, zaten dünya ile aray kapatmaya çalışıyoruz, o zaman bu ara daha da çok açılır. Türkiye ancak 2000 yılının başında dünyaya yetişebileceği ümidini yakalamıştır.

Ve asrın başında hasta adamdır. O zaman Türkiye Cumhuriyeti yok. 100 sene sonra yani 1990 senesinde, kendisine “Hasta Adam” denilen, Avrupa’nın içerisine kabul edilebilecek noktaya gelmiştir. Avrupa bizi ne güzel hatırlamış için, ne onlara lazım olabileceğimiz için değil, ama onlarla beraber olabileceğimiz için, Avrupa Birliği’ne kabul bakımından bir aday ülke olmayı bize layık görmüştür.

Biz zaten beş senedir Avrupa’nın Gümrük Birliği’ne dahiliz. Gümrük Birliği’ne dahil olmasaydınız, daha siz 20 yıl kalırdınız. Ne demek Gümrük Birliği’ne dahil olmak? Ürettiğiniz mallar, Avrupa Birliği’ne satılabilir, gümrüksüz. Yani sanayininiz, Avrupa sanayii ile rekabet edebilecek durumdadır. İşte 20. yüzyılın en önemli kavramına geldik:

Rekabet! Bir alanda değil yalnız, her alanda rekabet! İşte her alandaki rekabetin sesi burada da vardır. Bu bir dünya üniversitesi olacaktır. Ve yalnız Türkiye’de değil, dünyada itibarı olacaktır. Sadece bu üniversite için değil, İzmir Karabağlar’daki bir fabrika için, Çandarlı’daki bir fabrika için, Bornova’daki bir fabrika için, Atatürk Sanayi Bölgesi’ndeki veya Serbest Bölgesi’ndeki bir fabrika için de böyledir. Rekabet edebilir duruma gelmiş misiniz? Tabii ki rekabet edebilme olayı sadece adam başına düşen GSMH olayı da değildir. Efendim, şununbine 10 bin \$, onunbine 20 bin \$ düşüyor, bize 3 bin \$ düşüyor da değildir.

Evvelâ şunu söyleyeyim; Türkiye’nin ve dünyanın,

çinde bulunduğumuz dünyanın içinde bulunduğu şartlarda, bana göre yaptığınız bu muhteşem tören geleceğe güvenle bakmamız için bir ışıktır. Türkiye bir süredir sevinebilmeyi unuttu. Halkımız sevecek bir şey gördüğü zaman, onu yadırgar hale geldi. Ve her akşam olunca televizyon ekranları, her gün sabah olunca, gazete manşetleri, Türkiye’de ne kadar üzücü hadise varsa onlarla doldu. Efendim varsa ne yapsınlar? Hiç iyi bir şeyimiz yok mu? Her şeyimiz mi kötü? Her şeyimiz mi yanlış? Hiçbir başarımız mı yok? Oysa bu ülkenin sevinebileceği çok şeyi var!

Bakın 9 Eylül 1922’den başlayalım. 19 Mayıs 1919’da Samsun’da başlayan serüvenin, İzmir

Rıhtımı'nda bitmesi olayıdır. Kaç ay sürmüştür. 40 ay...

Bakın bakalım başlangıcında ne var? Büyük Atatürk'ün Samsun'a ayak bastığında Türkiye'de ne vardı? Neye yanıp yakınıyoruz? 2001 Türkiye'sinde, neye bu kadar şikayet ediyoruz? Ateş düştüğü yeri yakar. Bana denebilir ki, sen bu ülkede yaşamıyor musun? Vatandaşın şikayetlerini görmüyor musun? Görüyorum, ama; 1922'de İzmir'de bir tek fabrika yoktu. 1922'de İzmir, ticaret limanı... Anadolu'nun ortalarından arpa gelir, Hollanda'ya gider. Üzüm gelir, pamuk

gelir, incir gelir ve bakın bakalım Aydın'dan buraya nasıl gelinir veya Aydın'dan Denizli'ye nasıl gidilir? Yok böyle bir şey. Her yer kopuk birbirinden. 1922 Türkiye'si, yani 9 Eylül 1922 Kurtuluş Orduları'nın İzmir Rıhtımı'na erişmesi, Cumhuriyeti doğurmuştur.

Aslında ben henüz derse giremedim. Aslında dersin konusu Cumhuriyet.

Cumhuriyet, çünkü üç gün sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 78. yıldönümü. Bu ülkenin neyi varsa Atatürk'e ve onun kurduğu Cumhuriyet'e borçluyuz.

Önce bunu tespit edelim. Ve teşekkürler de eksik kalmasin. İzmir Ticaret Odası'nın değerli oda meclisini ve değerli başkanları Necip Kalkan'a, Ekrem Demirtaş'a ve Vakfın değerli başkanı Sefa Selgeçen'e, huzurunuzda bu işe gönül vermiş tüm değerli İzmirli'leri, içine alacak şekilde teşekkür ediyorum. Kendilerini tebrik ediyorum. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Ahmet Piriştina'nın verdiği destekten ve bu binayı ucuz, pahalı tartışmasını bir kenara bırakarak, ama böyle bir binayı, bu üniversiteye 49 yıllığına tahsis etmiş olmasından dolayı ve sizin bu binanın altını üstüne getirmenize izin vermiş olmasından dolayı da hepimiz adına teşekkür ediyorum.

Bakın burada sizi dinleyenler, nasıl memnun olurlar, şöyle memnun olurlar! İzmir'de bir ahenk var. İzmirli arkadaşlarımız, hemşehrilerimiz bir büyük ahenkle çalışıyorlar. Ve bu ahenk, devletle beraberler! Parlamento, hükümet kaç günde kanun çıkarmışlar! Böyle bir zamanda, bu sevinilecek bir olaydır. Ahenk varsa, pek çok şey halledilir.

Ben tabii Sayın Demirtaş'ın bazı şikayetlerine hak veriyorum. Ama unutmayın ki, yaşadığı ülke Türkiye'dir. Ve Türkiye'de eğer işler kolay görülüyor, bir takım engeller olmadan, her şey tereyağından kıl çeker gibi çekiliyor filan dese, o zaman yadırgardım. Sonra Sevgili Demirtaş, önce bir işe başlayacaksınız. Önemli olan hadise odur. Başlamak, iyi bir şeydir.

Yalnız horona giren terler! Terledim diye şikayet etmeye gerek yok. Sizin terinizi kurulayan nedir? İşte bu başarıdır.

Hepinizi tebrik ediyorum...

Ve bu üniversiteyi, Cumhuriyet Bayramı'nda İzmir'imizin Cumhuriyet'e bir armağanı sayın. Keşke her şehrimiz, her beldemiz, kendi çapında her Cumhuriyet Bayramı gelince böyle tebrik edilecek, sevinilecek işler yapsa!..

Çünkü bir elin nesi var, iki elin sesi var! Binayı neyle yapıyorsunuz? Tuğlaları üst üste koyuyorsunuz. Bir ülkeyi yapmaya sadece devletin gücü yetmez!

Hele bugünkü dünyada, devletin tümüyle iktisadi ticari işlerin içinden çıkarıp, bu ülkeye iyi bir idare verebilecek, iyi işleyen bir yargı, yargı kararlarının adil ama çabuk alınabildiği bir yargı düzeni, asayişin, her şeyin mükemmel olduğu bir düzen ve herkesin güvenlik içinde olduğu bir düzen, okulların işlediği, hastanelerin işlediği ve çevresinin korunduğu ve tabii ki doğal kaynaklarının tüketilmeye doğru gitmediği, hudutlarının korunduğu, devletin fonksiyonunu buraya indirelim. Ondan sonrasını; bir ülkenin insanlarını, ya o

ülkenin misafiri yaparsınız, dersiniz "Oturun, lazım geleni biz yaparız." Yahut o ülkenin insanlarını, "Gelin bakalım, sokun elinizi şu taşın altına kaldıralım." Ve o taş kalkar. Misafir yaparsanız, hiçbir zaman, evsahibi halet-i ruhiyesini veremezsiniz. Ruh halini veremezsiniz. Halbuki bu ülkenin havasını koklayacaksınız, suyunu içeceksiniz, ekmeğini yiyeceksiniz, beldenize veya ülkenize hizmet geldiği vakit de "Bana ne" diyeceksiniz, "Bunu başkaları yapsın..." Olmaz!

İşte 21. yüzyılın başında, yalnız bizim ülkemiz değil, her ülke, bu istikamete yönelmiştir. Hele sosyalist rejimlerden çıkan ülkelerde, halk hiçbir şey yapmak istemiyor. “Eski rejim daha iyiydi” diyor.

Bana da sordular, iki üç gün evvel üniversitelerden birinde konuşurken, bir genç sordu. Dedi ki,

“Orada ev bedava, üst baş bedava, ekme bedava, 70 sene bu insanlar rahat bir zaman yaşadılar. Niye ona itiraz ettiniz?”

Ben de dedim ki, ev bedava, elbise bedava, yiyecek bedava, yalnız bu değirmenin suyu nereden geliyor?

İşte bu değirmenin suyu bittiği için koskoca Sovyet

sistemi çöktü. Gidin bakın halkına, halkı eski devrini niye arıyor? Kendisi kazanıp, kendi alın teriyle bir şey yapmak için değil! Birisi versin, o otursun yesin içsin! Bu devir bitmiştir. Her yerde bitmiştir!

Artık devletin fonksiyonu değişmiştir. Eğer kalkınmak istiyorsak, sadece devletin katkısına kendimizi bağlamayıp, işte burada İzmir'de olduğu gibi bir eğitim tesisi meydana getirmek, bir fabrika meydana getirmek, başka bir şey meydana getirmek lazımdır. Beraberce veya tek elden...

"Evet, biz bunları yapacağız, ama bakın şu halimize, pişman ettiler." Bu feryat, burada değil, dün Kayseri'de de vardı. "Bakın bir şey yapmaya kalktık, bu kadar borca derde girdik, fabrika yaptık, kapattık..."

Bunlar ölçü değil, bunlar geçici! Kötü, emsal olmaz. Bugünkü şartları ölçü olarak almayın. Bu şartlar; tabii ki istemediğimiz şartlardır. Ama Türkiye, bu şartların içerisinde çıkacaktır.

Yalnız eğer Türkiye, ümidini güvenini kaybederse, kime olan ümidini güvenini?! Kendine...

Evvelâ bu ülkenin şahısları, bu ülkenin geleceğine olan ümitlerini kaybederlerse hangi sebeple olursa olsun. Şu zorlukla karşılaştık, bu haksızlıkla karşılaştık. Evet hepsi olabilir. Eğer bu ülkenin geleceğine olan inancımı kaybettim noktasına gelirse, buna hakları yoktur. 50 sene, bu devletin hizmetinde bulundum. Tavanını da tepesini de biliyorum. Bu ülkenin ayağı çıplak yere basmış bir köylü çocuğuyum.

Ve ben herkese bir daha sesleniyorum:

"Bu ülkenin insanlarının, bu ülkenin geleceğine olan güvenini kaybetme hakları yoktur."

"İyi anladık, ama neden yoktur?" diye sorun. Neden yoktur diye kafasında bir şey olan varsa, onu da söyleyeyim.

9 Eylül 1922'yi unutmayın! Eğer 9 Eylül 1922'de, o Kahraman Komutan ve bu ülkenin kahraman çocukları, bu rıhtıma gelmemiş olsaydı, bu ülkede ne okul olurdu, ne bayrak olurdu, ne ezan olurdu. İçimizde bulunduğumuz durumdan çıkmanın yolları vardır. Niçin ümitsizliğe kapılalım? Niye düş kırıklığı bataklığına kendimizi atalım?

Evet, bu noktada, bu güzel üniversitede okuyacak olan gençlere bir sözüm var. Sözüm olmalıdır da zaten.

Bu üniversitede lisan öğreneceksiniz, burada dünyayı öğreneceksiniz, burada ekonomi ilmini öğreneceksiniz, pek çok şey öğreneceksiniz. Bunları niçin öğreneceksiniz?

Bu ülkenin iyi vatandaşları olmak için ve kendinize, milletinize, ananıza babanıza, devletinize hayırlı evlatlar olmak için öğreneceksiniz. Yalnız bu üniversitede, hepsinden evvel kayıtsız ve şartsız, hiçbir şarta bağlı olmaksızın, - şimdi şart, koşul diyorlar ona, belki benim gibi şart diyenler azaldı, koşul diyenler çoğaldı - hiçbir koşula bağlı olmaksızın, Büyük Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'ni zihinlerinizde, gönüllerinizde ve omuzlarınızda taşıma gücünü kendinizde bulacaksınız. Birinci mesele bu! Eğer bu gücü almadan, bu kapıdan çıkarsanız, buradan aldığımız anahtar, neticede işinize yaramaz.

Çok şey de istemiyorum sizden. Bu dünyada insanlar birbirine daha çok yaklaşacak, ama millet denen, vatan denen, devlet denen bir kavram var. Eğer, bugün Türkiye, bütün bu sıkıntılara rağmen bir dünya devleti olarak itibar görüyorsa, ona iyi sarılmış olduğundan dolayıdır. Ve bunun hamasetle falan alakası yok. Bunlardan koptuğunuz yerde çok şeyden koparsınız.

Bizim görevimiz ve bu ülkedeki hayırseverlerin görevi, bu ülkede devletin çeşitli kurumlarının görevi, size öğrenme ortamını açmaktır. Ama ne öğreneceğiniz fevkalâde önemlidir. Ve size bir şey öğretecek olan değerli profesörlerimiz ve yöneticilerimiz ise, size faydalı şeyler öğretme

zamanıdır, yani çağı geçmiş, zamanı geçmiş bir takım fuzuli şeyleri değil, işe yarayacak şeyleri öğretmelidirler.

Sizler 21. yüzyılın adamları, insanları olacaksınız. 21. yüzyılda bu toplum nasıl olacaksa, o toplumun fertleri nasıl olacaksa, işte size burada o öğretilenektir. Ve 21. yüzyıl fırsatlarla, imkânlarla, zorluklarla dolu olacak bir yüzyıl olacak. Önümüzdeki 25 yıl sonrasını bile tahmin etmek mümkün değil...

Çünkü bakın 20. yüzyılın başında, hiç kimse o yüzyılın sonunda ne olacağını tahmin edememiştir. Çok önemli hadiseler olmuştur. Yüzlerce, binlerce

keşif yapılmış ve insanoğlu, teknolojiyi öylesine geliştirmiştir ki, herkes hayretler içinde kalmıştır. Şimdi bu bitmedi, gene teknoloji rüzgarı dediğimiz rüzgar geliyor ve bu rüzgarla önümüzdeki zaman içinde 189 ülke var dünyada, bunların içerisinde 15-20 tanesi teknoloji satar durumda olacak, geri kalan aşağı yukarı 160-170 tanesi teknoloji alacak. Türkiye'nin teknoloji alan ülkeler içerisinde çıkıp teknoloji üreten ve satan ülke hale gelmesi, çağdaş Türkiye'nin en önemli şartlarından biridir. Yani Türkiye şöyle bölünecek; Afrika'nın filan yeri Portekiz'in, filan yeri Belçika'nın, o bitti!.. Afrika'nın, Asya'nın veya Avrupa'nın filan ülkesi teknoloji alır, filan ülkesi teknoloji satar. Dünya o hale gelmiştir.

İşte 21. yüzyıl aslında budur. Buna göre yetişeceksiniz. Buna göre buradan anahtar alıp çıkacaksınız.

78. yıldönümünü kutladığımız Cumhuriyet, Büyük Atatürk'ün önderliğini yaptığı bir destandır. Buna itirazı olan bu ülkede varsa, yani buna karşı çıkan ve bunun destan olmadığını söyleyen varsa, onlarla tartışmaya ben talibim. Benim gibi pek çok kişi de talip olacaktır.

Eğer biz, geçen 78 sene zarfında, ne yaptığımızın takdiri içinde olmazsak, önümüzdeki 25 sene zarfında da varmak istediğimiz yere varamayız. Nasıl varacağız, eğer onu takdir etmezsek? Ve nasıl, önümüzdeki 15 sene zarfında dünyanın sayılı 10 ülkesi içerisinde gireceğiz?

Öyleyse eksiklerimiz vardır. Ama başardığımız muhteşem bir iştir.

Cumhuriyet nedir? Cumhuriyet bir büyük meydan

okumadır. Kim kime ve niye meydan okumaktadır, okumuştur? Yanmış, yıkılmış, kaynakları savaşlarda tükenmiş bir ülke... Halkı fakir ve bitap ve çaresiz... Ve yıkılmış bir devlet, dağılmış bir imparatorluk... Bunun içerisinde bir yeni devlet çıkacak. Bu devlet, Cumhuriyet olacak. Yani devletin rejimi, Cumhuriyet olacak. Yani halk, tebaa olmaktan çıkıp vatandaş olacak. Yani halk yönetilen olmaktan çıkıp kendisini yönetecekleri, kendi hür iradesi ile ortaya koyacak.

Ve bu devletin halkı, çağdaş ülkelerdeki hürriyetlere ve haklara sahip olacak. Burada tebaadan vatandaş geçmenin kolay bir şey olmadığını söyleyeyim. Yani ne kadar "arkadaş sen vatandaşsın" desen de vatandaş olmanın hak ve hürriyetlerini, yetkilerini ve sorumluluğunu, eğer kişi tam kavramamışsa sistemi işletmekte güçlük vardır.

78 senedir Türkiye, bununla uğraşır. En önemli okul, siyasettir. Çünkü kişinin karşısına gidip diyorsunuz ki, hanedan yok, meclis var. Bunun içinden başbakan çıkacak, onun içinden cumhurbaşkanı çıkacak. Eee, anladık. Ama sen de beni oraya göndereceksin. Yani beni oraya göndermezsen, o fonksiyonlar işlemez. İşte o vatandaş orada "Kimi gönderelim"de dikkatli olacak.

Kimi gönderelim olayı vatandaşlık görevidir. Eğer vatandaşın kendisi oraya gitmek istiyorsa, o da çıkacak vatandaşın karşısına, söyleyecek, "Beni gönderin" diye...

Bugünkü sıkıntılarımızın kökünde yatan pek çok şey var. Bu ülkenin insanları, kendi haklarını ne kadar biliyorlar, hiç olmazsa kendilerine lazım

olacak kadar haklarını ne kadar biliyorlar? Biz kimseyi bir yere kıskırtmıyoruz. Ben bunları 20 sene evvel, 30 sene evvel de söyledim. Yani arkadaş, ben bu ülkenin vatandaşıyım; doğuluyum, batlıyım, güneyliyim, kuzeyliyim, eli nasırlıyım, şalvarlıyım, kasketliyim, kıravatlıyım, kıravatsızım, kim olursan ol.

Ve bu ülkenin vatandaşıysan herkes eşit ve eğer bir şeyi beğenmiyorsan söyleyeceksin. “Ben beğenmiyorum!” diyeceksin. Bu örgütlü bir toplumdur.

Siyaset aslında örgütlerden biridir. Yalnız tek başına bundan ibaret değildir. Meslek kuruluşları, çeşitli kuruluşlar hepsi bu örgütün içindedir. Bu örgütler nasıl fonksiyon yapıyorsa o toplum o kadar güçlüdür, o kadar büyük yanlışlarını önleyebilir. Biz ne diyorduk? Biz diyoruz ki, arkadaş haklarına sahip çık. “Ama ben korkuyorum haklarıma sahip çıkarsam başıma iş gelir.” diyor. Başına iş de gelir. Peki ne yapacağız? Ne mi yapacağız? İkisinden birisini tercih edeceksin!

Ya korkup oturacaksın, başına yine iş gelecek. Esas iş, o zaman gelecek. Yahut uygar, medeni yollardan giderek haklarını arayacaksın. Cumhuriyet işte budur! Cumhuriyet, Türkiye'nin çimentosudur.

Sana soran yok, arkadaş sen Şırnaklı mısın? Bitlisi misin? Ağrılı mısın? Gel İzmir'de, Kadifekale'de otur. Yahut Beyşehirli misin? Git İzmir'in Naldöken semtinde otur. Yahut Çiğli'de otur, Bornova'da otur. Nerelisin, Ercincanlı mısın, Ezurumlu musun, soran var mı? Yok!.. Şu işi tutuyorsun, bu işi tutuyorsun. Tamam. O işi tutma diyen var mı sana?

Kârlı bir şeyse, eğer iyi hesaplıyorsan buyur!.. İşte bu, Cumhuriyet'tir! Bu büyük bir nimettir! Ve tabii ki bu, açık rejimdir.

Açık rejim, yani adına Cumhuriyet dersenez kendisi Cumhuriyet değilse bir işe yaramaz!

Halksız Cumhuriyet olmaz. Halkın dahil olduğu Cumhuriyet, Demokratik Cumhuriyet'tir. Demokratik Cumhuriyet'te, cumhurbaşkanıyla sokaktaki vatandaş eşittir, görevleri farklıdır ama eşittir. Hak da eşittir, fırsat da eşittir. Cumhuriyet'in başarıları bunlardır.

Bunda da eksiklerimiz, noksanlarımız olmuştur, ama biz geniş çapta başarılı olmuşuzdur. Fırsat eşitliği dediğimiz olay bu! Beni sizin önünüze getiren de fırsat eşitliğidir. Yoksa ben, sizin karşınıza nasıl gelirdim?

Beni size getiren; bu devlete, 50 senedir, mühendis, siyasetçi, başbakan, cumhurbaşkanı olarak hizmet ettikten sonra, beni sizlerin karşınıza getiren de bu fırsat eşitliğidir. Bu fırsat eşitliği olmasa, nasıl gelirdim Isparta'dan? Bu sözler övünme değil!..

Biz bu ülkenin insanlarına diyoruz ki, “Senin için bütün imkânlar açık...” Adam nereden bileyim diye yüzümüze bakıyor bön bön. Biz de ona diyoruz ki, “Bizim geldiğimiz yere bak...”

Ama patırtıyla, gürültüyle değil; gel beceri koy, ehliyet koy, mücadele koy...

Vatandaş sesleniyor, “Meydanlara ineceksin artık” diye... Ben de cevap veriyorum, “Her şey senin bildiğin gibi değil...”

Benim size anlatmaya çalıştığım şeylerin içerisinde şunu da söyleyeyim: 1922 Türkiye'sinden bugünlere gelmişiz. "Gelmişiz de ne olmuş!" dersiniz çok şey olmuştur. Yüzde 90'ı okuma yazma bilmeyen 12 milyonluk Türkiye'den, yüzde 90'ı okuma yazma bilen 65 milyonluk Türkiye'ye gelmişizdir. Bu, Cumhuriyeti ibra etmez mi? Eder! Sadece bu bile eder!

İzmir'den Ağrı'ya kadar 2200 km.'dir. 2200 km.'nin içerisinde akşam olunca bir tek ışıklı nokta yok. 1950'de köylümüzde çaput da yok. Ama 2000

yılında, işte bu 2200 km. Sinop Burnu'ndan Anamur Burnu'na 700 km. bir tek ışiksiz yer yok. Yetmez mi, Cumhuriyeti ibra etmeye?..

Bu ülkenin her köyüne, en ufak ünitesine okulu, öğretmeni götürmüşsünüz. Cehaletle mücadele için. Her köyüne 359 bin km. yol yapmışınız. Her köyüne gidersiniz. İzmir'den Hopa'ya 18 saatte gidersiniz. Oysa İzmir'den Hopa'ya 2 ayda gidemezsiniz.

Ve iğneden ipliğe her şeyi satın alan Türkiye,

1922'de çarşıdan pazardan, sadece tuz, şeker, bez, gaz alan Türk insanı, yüzde 90'ı kırsal alanda yaşayan Türk insanı, bugün çarşıdan pazardan 100 kalem mal alıyor. Gidin bakın her dam evde, hepsinde televizyon var, 18 milyon telefon var.

1968'de toplu iğne fabrikasını ben açtım. Motoru demiyorum. İstanbul'da Atlızincir Fabrikası'nı ben açtım.

İğneden ipliğe her şeyi satın alan Türkiye, 2000 yılında 28 milyar \$ ihracat yaptı. Bu ihracatın yüzde 90'ı da sanayi ürünüydü. Ve 134 ülkeye yaptı.

Evet Türkiye, yüzde 85'i tarımda yaşayan bir Türkiye, indi yüzde 45'e. Yalnız 1950 Türkiye'si'nin 21 milyon nüfusu vardı. 1 milyar kilovat saatten az elektriği vardı. 2000 Türkiye'si'nin ise 126 milyar kilovat saat elektriği var. Bu da yetmiyor, kriz olmasa...

1950 Türkiye'si'nin 2000 adet traktörü vardı. Şimdi 1 milyon 150 bin traktörle tarım yapılıyor. Gidin bakın etrafınıza buradan Denizli'ye, Aydın'a, Manisa'ya gidin, Salihli'ye, Bergama'ya gidin, Akhisar'a gidin, Türk halkı nasıl tarım yapıyor? Tarımın en iyisini yapıyor. Kaliforniya'yla mukayese edebilecek şekilde tarım yapıyor. Yine de yüzde 40-45 tarım yapan ahali çok! Yüzde 10'a indirilecek.

Ve 100 çocuktan 9'u üniversiteden mezun oluyor. 100 çocuk ilkokula gidiyor, 9'u üniversiteden mezun oluyor. Bu 30'a çıkacak.

Yani ne demek istiyorum;

Okuyacağız!

Daha çok okuyacağız!

Daha çok çalışacağız!

Daha çok sanayi kuracağız!

Ülkemizi daha iyi idare edeceğiz! Bunlar da Cumhuriyet'in getirdiği yere, bizlere düşen yükler. Evet, Cumhuriyet'i kuran Büyük Atatürk'e, arkadaşlarıyla beraber evvelâ Kurtuluş Savaşı'nı yapan daha sonra İzmir İktisat Kongresi'yle başlayarak, "Askeri zaferler, iktisadi zaferlerle taçlandırılmadığı sürece başarı değildir." diyen Büyük Atatürk'e...

Bu sözün yerine başka bir söz koymak mümkün değil. Evet Türkiye, geçen 78 sene zarfında yüzde 4-4.5 kalkınma hızını sağlamıştır. Bizim yaptığımız şey bu emanete hizmet edebilecek gücü size vermektir. Hepinize başarılar diliyorum. Sevgiler, saygılar sunuyorum.

2. Akademik Yıl
07 Ekim 2002

İzmir Ekonomi Üniversitesi'nin değerli öğrencileri, sizleri kutluyor ve hepinizi kucaklıyorum. Bu üniversitenin değerli Rektörü ve öğretim üyeleri sizleri de tebrik ediyorum..

Değerli misafirler, değerli veliler, hepinizi sevgiyle ve saygıyla selamlıyorum...

Geçen sene bu zamanlarda kapılarını Türk Gençliği'nin eğitimine açan bu müstesna kurumun, bir sene zarfında değişmiş, yerini sevmiş, gelecek vaadeden bir fidan gibi yeşermiş olmasını görmekten duyduğum mutluluğu ifade ediyorum. Geçen sene bu tesisi açarken, bu tesisin yapılmasına emeği geçenlerin heyecanlarını, şevklerini aynen

koruduklarını, hatta bir senelik tecrübeden sonra bu şevkin daha da arttığını görmekten mutluluk duyuyorum.

2002-2003 öğretim ve eğitim yılının, hem gençlerimize, hem öğretim kadrolarımıza hem de ülkemize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Çok güzel konuşmalar yapıldı. Benim söyleyeceğim şeylere geçmeden önce, İzmir Tüccarı'na, İzmir Ticaret Odası'nın değerli mensuplarına, değerli yöneticilerine, değerli arkadaşlarım Necip Kalkan ve Ekrem Demirtaş ve Vakıf Başkanı'na, hepsine, tümüne, İzmir'de böyle bir üniversite kurulmasına önyak oldukları ve bu üniversiteyi kurdukları için Türk Gençliği adına teşekkür ediyorum.

Geçen 10 gün zarfında 5. vakıf üniversitesinde konuşuyorum. Vakıf Üniversiteleri veya Devlet Üniversiteleri diye bir ayırım yapmamın gereği yoktur. Önemli olan mesele, bu ülkenin çocuklarını okutmaktır.

100 çocuğundan 19'u okuyor bugün ki, hesapta, 20 sene evvel 100 çocuğundan 9'u okuyordu, şimdi 19'a çıkmış bu seneki. Bunun eşiği 40'tır, yani kalkınmış bir ülke olmak istiyorsanız, ilerlemiş, çağa uymuş bir ülke olmak istiyorsanız, hiç olmazsa 100 çocuğunuzdan 40'ını okutabilmeniz lâzım. Her şey neticesinde ölçü ile verilir. Bunun ölçüsü ne olabilir? Yani kaç tane, bu ülkenin kaç tane gencini okutuyorsunuz, kaç kişiye ilköğretim veriyorsunuz ve yahut da kaç kişiye ilköğretim veremiyorsunuz?..

Üniversite başka bir olaydır, üniversite uygarlıktır, uygarlığın ölçüsüdür. Hadise 100 çocuktan 40'ını

okutmak için bu işte katkıda bulunan herkesin alkışlanmasıdır.

Sayın Demirtaş'ın, vakıf üniversitelerine yöneltilmiş bulunan eleştiriden alındığını görüyorum; alınmayın. Aslında burası büyük bir ülkedir, büyük bir ülke olunca mutlaka herkes aklına geleni söylemeli midir? Biraz ölçse biçse daha iyi olamaz mı? Ama gün gelecek, biz de o ölçüp biçmeyi kazanacağız. Fakat bir söz var, "Altın kaseye taş atsalar, taş kaseye değse kase ne kaybeder, taş ne kazanır?"

Onun içindir ki, burada meydana getirilmeye çalışılan; bir 20. yüzyıl kurumudur ve bu kurum 21. yüzyılın başında 21. yüzyılın insanlarını yetiştirecek bir kapıyı açmıştır.

21. yüzyıla uymaya mecbursunuz. 20. yüzyılın başında dünyayla kopukluk, dünyanın her yaptığıın gerisindeydik, gerçi 19. yüzyılın ortasından itibaren farkına vardık geriliğimizi, geri kalmışlığımızı... Bugün çektiğimiz sıkıntıların büyük sebebi, aslında dünyayla beraber oturup beraber kalkmak, beraber soluk almaktaki gecikmemizdir. Sanayi Devrimi'ni 100 sene sonra, elektriği 50 sene sonra, telefonu 50 sene sonra aldık. 1835'ten 1945'e kadar Türkiye'de sanayi devrimi yoktu.

Öyleyse şimdi yakalamaya çalıştığımız uygar dünyayı yakalamaya devam edebilmemiz, uygar dünyayla beraber olmaya devam edebilmemiz, evvelâ onun kurumlarını ve o kurumların sayesinde de onun toplumunu meydana getirmemizle mümkündür.

"Bu tesis, bir 21. yüzyıl kurumudur" dedim. İddia budur, kurucularının iddiası budur, ben de buna katılıyorum.

20. yüzyıl, aslında geçen 20 yüzyılın en enteresan yüzyıldır. Başıyla sonu arasında çok büyük farklar vardır ve 20. yüzyılın ortasından itibaren meydana gelen olaylar dünyaya yeni bir istikamet vermiştir. Ve gerek teknolojiye, gerek iletişimde, gerekse ulaşımdaki gelişmeler dünyayı küçültmüştür ve mesafeler küçülmüştür. Bugün 10 saatte Tokyo'ya, 10 saatte New York'a gidebiliyorsunuz. Günün

içerisinde bunlar. Ama dünyaya, dünyanın kilometrelerce üstüne çıkıp da dünyaya bakmak imkânını buluyorsunuz ve daha teknolojinin neler getireceğini bilmiyoruz, ama görünen o ki, bunlar hep 20. yüzyılın sonuna doğru oldu. Şimdi önümüzdeki 10 sene fevkalade önemli. Bugün benim söylemek istediğim şeylerin başında gelen mesaj, “Bu 10 seneyi çok iyi değerlendirmemiz lazım.”

Evet, biz bugün hala dünyanın en geri memleketi falan değiliz, ama Avrupa’da Avrupa katarına

girecek durumdayız. Fakat katarın başındakilere epey bir mesafemiz var. Görülmüştür ki, bu mesafeyi kapatabiliriz. Bütün gayretler o istikamettedir. 21. yüzyılın başından itibaren, 20. yüzyıl içerisinde, bilhassa 1923’te Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasıyla beraber geçen 78-79 sene zarfında, Türkiye önemli mesafeler kat etmiştir. Yalnız bizim bu treni yakalayabilmemiz, bu trene binebilmemiz, -yani uygarlık trenidir bu- ve bu trenin içinde kalabilmemiz, evvelâ kendimizi iyi değerlendirmemize bağlı. Eğer biz, 78 senelik

cumhuriyetin değerini iyi ortaya koyamazsak, evvelâ kendimiz için değerleri iyi ortaya koyamazsak, inkârcı olursak ve hiçbir şey yapamadığımız gibi bir moral çöküklüğü içinde olursak, o zaman önümüzdeki yılları da değerlendiremeyiz. Bize lâzım olan -bize pek çok şey lâzım- ama en başta lâzım olanı söyleyelim; en başta lâzım olan, para değildir, en başta lâzım olan mal da değildir. Bize en başta lâzım olan, moraldir. Kendi kendimize güven! Ümidimizi yitirdiğimiz zaman, her şeyi yitiririz. Kendi kendimize güveni de gelecekten değil, geçmişten alacağız. Güven geçmişten alınır, geleceğe de geçmişten alınan güvenle bakılır.

Büyük Atatürk İzmir Rıhtımı'nda, İstiklal Ordularını rıhtıma ulaştırdığı zaman, 9 Eylül 1922'de, hiç vakit kaybetmeden dönüp Türk milletine, "Evet, bu ülkeyi istilacılardan kurtardık, ama başka istilacılar var." demiştir. Çünkü cahillik vardı, niye vardı cahillik? 13 milyon nüfus, %85'i köylü ve cahil! Sadece köylüsü değil yani %85'e yakın nisbettteki insanı cahil! Bir yerden bir yere gitmek imkânı yok ve fukaralık diz boyu ve 50 milyon dolar ihracat, 80 milyon dolar ithalat yani bugün küçük bir firmanın yaptığı kadar ihracat vardı. Yani Türkiye, bir ucundan bir ucuna yanmış yıkılmış bir ülkediydi. 10 bin öğretmen, 200 bin çocuk vardı okula giden... Oysa yalnız İzmir'de, nüfus sayımlarının söylediği 78 bin 500 çocuk var bugün okula giden ve 28 bin öğretmen...

Nereden nereye geldik diyorsanız, benim jenerasyonumda olan birisi sadece İzmir'e bakarsa, sanırım nedenlerinin çok farkına varır. Ama hafızalar genellikle unutkanlıkla malûldür. Nisyan

ile malûldür deriz, ama unutkanlıkta malûldür. İnsanlar, gayet tabii ki, geçmişi hatırlayarak bugünün sıkıntılarını aşamazlar ama bugünün sıkıntılarının içinden çıkabilmek de ancak geçmişten alacağımız güvene bağlıdır. Bunları onun için söyledim.

Şimdi yeni bir dünya meydana gelmiştir. 21. yüzyılın toplumu, 21. yüzyılın devleti, 21. yüzyılın milleti ve 21. yüzyılın halkı olmak istiyoruz. Ancak, böylece yakalandığımız hasta adamdan Avrupa Birliği Üyeliği'ne genel kişilikteki hareketliliği muhafaza edersek, böylece yakalandığımız trende biz de bu vagonlardan birisi oluruz.

"Efendiler, artık vatan imar istiyor, zenginlik, refah istiyor, ilim ve marifet, yüksek medeniyet, hür fikir, hür düşünce istiyor" diyen sese iyi kulak verelim. Bu ses, 1922'de, Büyük Atatürk'ün sesidir. Bu kadar güzel konuşmuş, 78 senelik cumhuriyet ve 78 senelik Türkiye, bu sesin peşinden gitmiştir. Ama Türkiye gibi bulunduğu coğrafya fevkalade zor, tarihten aldığı şartlar fevkalade zor ve nihayet içinde bulunduğu Avrupa ile mesafesi çok açılmış. Türkiye'nin buraya ulaşabilmesi kolay bir iş değildir. Bugüne geldik, şimdi bugün bilgi çağında eğitim görüyoruz, bilgi çağına ulaşmaya çalışıyoruz. Bir Darülfünun'a nasıl ulaşacağız? Bir Darülfünun'a Türkiye, 10 sene sonra 1 üniversiteye yani 1933'te 1 üniversiteye, 1950'de 3 üniversiteye, 1960'ta 6 üniversiteye; biri İzmir'de, üçü İstanbul'da, biri Ankara'da, biri Trabzon'da 6 üniversiteye ve bugün 74 - 75 üniversiteye gelmiştir ve ifade ettiğim gibi bunlardan 17 tanesi, işleyenleri söylüyorum, vakıf üniversitesidir. Ben görevli bulunduğum, görevimin her döneminde sadece

eğitimi teşvik ettim. İyi kalitede yapılacak bir eğitim, düzgün bir eğitim! Bunu devlet yapmış, vatandaş yaptırmış hiç önemi yok. Vatandaş daha çok yaparsa, devletin üzerindeki yükü daha çok alır. Buna itiraz eden, ama tabii bu bir mantalite meselesidir, zihniyet meselesidir. Zaten bu zihniyet; aşağı yukarı, bizim ayak bağıdır. Yalnız eğitim meselesine değil, her meseleye ayak bağıdır.

Dünyanın her tarafı, bilgi çağına girmeye çalışıyor, bilgi çağına girerken dünya öylesine önemli şeyleri yaşıyor ki, sınırlar geniş çapta değer kaybetmiştir, çünkü sınırları aşabilen olaylar var. Hiç mani

olmadığımız, sınırları aşan olaylar var. Sınırları aşabilen olayların birincisi barıştır, ama diğeri de terördür. Yani birbirine ters! Evet, barış bütün dünyanın alanı içindedir. Dünya barış içinde yaşmalıdır, aranan budur ve dünya barış içinde nasıl yaşayacak; ancak bütün dünya ülkeleri bir araya gelirse barış sağlanabilir. Eğer dünya barış içerisinde yaşamıyorsa, zenginliğe, insanları sıkıntıya sokan şeylere, sıkıntıya iten yol kapatılır. Barış; aslında, uygarlığın gelişmesinin bir işaretidir, ayrıca barışın yarattığı ortam uygarlığa giden yoldaki bütün gelişmeleri sağlayan bir ortamdır. Öyleyse insanlar barışa sahip çıkmalı ve korumalıdır. Bu, 1945 sonrası dünyanın aldığı istikamettir ve geçen 55 sene zarfında büyük savaşlar olmamıştır. Ama mali sıkıntılar, mali çalkantılar olmuştur ve insanlar bugün 190 üyesi bulunan Birleşmiş Milletler'i kurmuşlardır.

Türkiye bu Birleşmiş Milletler'in kurucularındandır ve Birleşmiş Milletler geçen yıllar zarfında, bana göre önemli hizmetler verebilmiştir. 50. yılında Birleşmiş Milletler kürsüsünde Türkiye adına konuşmacı bendim. Daha iyisini yapması lâzımdı Birleşmiş Milletler'in. Yalnız Birleşmiş Milletler düzeni, bugünlerde sallanıyor. Çünkü dünya "Beraber yaşa, beraber çalış" gibi bir sloganın peşinden giderken, yani her ülke kendi meselelerini düzeltmeye çalışırken ve milletler birbirleriyle daha iyi işbirliği, bölgesel işbirlikleri kurmaya çalışırken, bu defa da dünya terör denen bir olayla karşı karşıya kaldı.

Terör hudut tanımayan bir felakettir. Türkiye bunu yaşadı, Türkiye çok acıyla yaşadı bunu ve şunu da ifade edeyim ki bunu medeni, uygar ülkelere

anlatmakta da çok zorluğumuz oldu. Herkese de anlatabildiğimiz kanaatinde değilim. Yani günahsız insanları hiçbir sebep olmadan, savunmasız, günahsız insanları hiçbir sebep olmadan öldürmenin medenilikle bir alakası var mı diye sorduğumuz zaman, "Yok, ama"... "Ama"yı koyduğunuz yerde "Var" çıkar. Bu böyle oldu! Avrupa'da, bize fevkalade yakın, benim şahsi dostum, büyük devlet adamlarının önemli bir kısmına bunu anlatmakta büyük sıkıntı çektik. Sonradan görüldü ki, bir ülkeyi rahatsız ediyor, mademki diyor, bırakın diyor, rahatsız etmeye devam etsin, dediği şeyler başka ülkelerin kendi içine yöneldi. Görüldü ki, bu terör denen olaya dünya beraberce karşı çıkmalıdır ve bugün bilhassa 11 Eylül 2001'de New York'ta meydana gelen ve daha sonra Washington'da meydana gelen yani İkiz Kuleler ile Pentagon'a vâki tecavüzden sonra, Birleşik Amerika Devleti'ne çok büyük bir alınganlık girmiştir. Bu alınganlık, Birleşik Amerika Devletleri dünya devidir ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra da tek süper güçtür. Süper güçtür, çünkü dünyadaki 27 trilyon dolar gelirin 9 trilyonunu, 230 milyon nüfuslu, dünya nüfusunun 20'de biri olan Birleşik Amerika Devletleri üretir. Dünya nüfusunun 20'de birini, 7 trilyonunu Avrupa'nın 15 ülkesi üretir. 4 trilyonunu Japonya üretir. 22 trilyon, geriye kalmıştır, 17 ülke eder bunlar, geriye 191 ülkeden 17'yi çıkar, 174 ülke de 7 trilyon üretir. Dünyadaki gelirin %82'sini dünya nüfusunun %20'si alır.

20. yüzyılın sonu bu, 21. yüzyıla böyle bir tabloyla giriyorsunuz. Bu tablonun en önemli meselesi; yoksullar ve zenginler olayıdır. Bunu tasfiye etmek için bir takım uğraşlar verilirken ve 20. yüzyılda

çıkan Birleşmiş Milletler Milenyum Dokümanı, başlı başına bir şaheser.

Bu doküman diyor ki, dünyanın her ülkesine diyor ki; evet, kalkınma dediğiniz olay, her ülkenin kendi işidir. Hiç kimse gelip sizi kalkındırıp verecek değildir. Yalnız kalkınmış ülkelerin, kalkınmakta olan ülkelere yardım etmesi gerekmektedir. Tabii yardımın şekli, nereden başlayacağı da çok önemlidir. Çünkü bugün dünya nüfusunun önemli bir kısmı ilköğretim tahsilinden mahrumdur.

Ve bugün 8 yıllık eğitim, Türkiye'nin her ferdine götürülmüştür. Sevinçle ifade edilmiştir ki, 17 milyon çocuğunu okutabilen Türkiye'nin okuyan çocuklarının yarısı kızdır. Hâlâ Türkiye'nin meselesi bitmiş değildir. Bakın madalyanın iki tarafını beraber söylüyorum.

Nasıl bitmemiş; Türkiye'de kadınların %29'u, 25 yaşından yukarı kadınların %29'u hâlâ okuma yazma bilmiyor. Önemli meselelerimiz var ama nispete geldiğimiz zaman %85 cehaletten %92 okuma-yazmaya gelinmiştir.

Yalnız, bugünkü dünyada, okuma yazma yetmiyor. Okumuş gerekiyor, daha çok bilgi ve seyrediyor musunuz bazı televizyon programları var, oralarda yarışmalar var, sualler soruyorlar, suallere verilen cevapları, o cevaplara bir bakın. O cevapların içerisinde bazen insanı fevkalade üzecek şeyler var. Yani, ama Amasya'nın içinden geçen nehrin adını bir üniversite mezunu bilmedi Türkiye'de. Bir üniversite mezunu bilmezse bunu, "Canım o kadar da şart değil" deme! Türkiye dağı taşı bilemeyecek bir memleket değil! Birleşik Amerika Devletleri'nin 10'da biri kadar, bugünkü Rusya'nın 20'de biri kadar! Bunu benim vatandaşım istemek benim hakkım! Vatandaşlık şartı, yani onun için diyorum ki, daha çok okumak ve daha çok şeyi bilmek lâzım. Bilgi toplumu denen olay bu, bilgi toplumu denen olay aletle bilgisayarla falan biten bir olay değil! Bunların hepsi cansız, canlı olan insan, hepsi insan için!

Buradan şuraya gelmek istiyorum, eğer barış korunabilirse dünya fevkalade önemli bir istikamettedir. Bir global işbirliğine doğru dünya gitmektedir ve 1980'de dünyada sadece 100 milyon

dolar gibi bir sermaye dolaşırken bugün dünyada 600 milyar dolar bir para dolaşmaktadır. Yani kalkınmakta olan ülkelerin bu paralardan yararlanarak kendi kalkınmalarını ileri götürmeleri mümkün ve dünyada söylediğim gibi birtakım yenilikler meydana geliyor; Kuzey Amerika'da NAFTA diye bir teşkilat, Meksika, Birleşik Amerika Devletleri Kanada'yı, Güney Amerika'da MERCOSUR diye bir teşkilat, Güney Amerika'nın birçok devletini ve Güneydoğu Asya'da ASEAN diye başka bir teşkilat Güneydoğu Asya'nın bütün küçük memleketlerini biraraya getirmiştir ekonomi bakımından ve Avrupa'da da 1945'te, Churchill, Dünya Savaşı sonrası, 1946'da Zürih'te bir üniversitede, "Ayağa kalk diyorum, stand up Avrupa" sözüyle başlayan ve "artık Avrupa'da savaş olmamalı" sözüyle devam eden savaş önlemek için, "Avrupa devletleri, gelin biraraya gelelim, bugünkü düzen, Amerika Birleşik Devletleri gibi bir birlik kuralım ve beraber yaşamamızın yollarını arayalım."

Çok dinli, çok kültürlü, Hıristiyan Avrupa, ama Hıristiyanlık kendi içinde ne kadar büyümüş biliyorsunuz; 100 yıl savaşları, 70 yıl savaşları, 30 yıl savaşları, ya mezhepler arasındaki kavga dinler arasındaki kavgadan çok daha önemli hale geldi. Bölünmüş bir Avrupa! Bu bölünmüş Avrupa, 1946'dan itibaren "acaba nasıl bir beraberlik meydana getirebiliriz" ve bugün 1957'de kurulmuş Avrupa Birliği 15 ülkeyi biraraya getirmiştir. 15 ülkenin ekonomik birliğini sağlamıştır.

15 ülkenin aşağı yukarı ortalama gelir seviyesi ortalaması 20 bin doların üzerindedir ve bunlar içerisinde Yunanistan da vardır, Portekiz de vardır,

İspanya da vardır. Onları 20 bin değil, ortalamasını söylüyorum, 30 bin dolar vardır, 10 bin dolar vardır. Ama aşağı yukarı bu birliğin içine girenleri zengin etmiştir. Ayrıca bu ülkelerin 11'inde artık bu sınırlar yoktur. Yani sınır vardır, şeklen yoktur, fiilen vardır. İnsanların sınır kavgası etmesi, iktisadi sebeplerden kavga etmesi, rekabetten dolayı kavga etmesi, birbirlerini atlatacağımız diye uğraşmaları sona ermiştir Avrupa'da ve bu Avrupa biraz evvel de ifade ettiğim gibi 7 trilyon dolar bir geliri yönetmektedir.

Şimdi 10 ülke daha bu Avrupa'nın içine girecek ve 25 ülke olacak, sonra önümüzdeki Aralık ayı içerisinde bu 10 ülkenin hangisinin, hangi tarihte gireceğini kararlaştıracaklar ve Bulgaristan, Romanya ve Türkiye geriye kalan 3 ülkedir. Bu ülkelerden Bulgaristan, Romanya bizden öndedir, Türkiye gerilerdedir. Evet, Türkiye henüz tarih beklemektedir, yani müzakere tarihi.

Bunların sebeplerini bilmiyorum, bundan hiç gocunmuyorum ve hiç telaşlı da değilim. Çünkü Türkiye'nin Avrupa ile beraberliği bugün başlayan bir olay değildir.

Büyük Atatürk yine, İzmir'de istilacı güçleri denize döktükten sonra elini, bu güçleri Türkiye'ye, Anadolu'ya yöneltmiş olanlara uzatmış, el sıkışmıştır. Bu alıcılığı ve bir ülkenin geleceğini görmek hakkında yüksek fikirliliği bir defa daha ifade etmek istiyorum sizlere. Türkiye son 150 sene zarfında "Avrupa demek güç demektir, hürriyet demektir", bizim toplumumuza yerleşmiştir. Bugün Türkiye'nin %77'si Avrupa Birliği'ne üye olalım diyor.

Acaba Avrupa Birliği'ne niçin üye olalım diyor? Yani Avrupa Birliği'nin ne olduğunu bildiğinden dolayı mı? Hayır, onu iyi bir şey olarak görüyor. Avrupa Birliği'ne üye olmadan, yani üye olmaya hazırlamak devletin yönetimine dahildir, halkın ona desteği vardır. Çünkü iyi bir şey olmasa 27 devlet biraraya gelmez.

Ve Balkanlar'da, Doğu Avrupa'da bir beraberlik meydana gelmiştir, bu beraberlik, hepsi Avrupa Birliği'ne yönelmiştir ekonomik kalkınma için... Yani bir ülkede iyi şeyler oluyorsa bu ülke iyi yönetiliyor demektir, bu ülkede iyi şeyler olmuyorsa iyi yönetilmiyor demektir. İyi yönetimi nerede arayacaksınız; iyi yönetimi efsane insanlarda, mucize insanlarda, mucize programlarda değil, kendinizde arayacaksınız. Buna vardığımız zaman uygar dünyanın en önemli şartını yerine getireceksiniz.

Yani evvelâ kendi kendimize güven ve kendi kendimizin bu ülkenin efendisi ve beyi olduğumuzu kabul etmeliyiz. Birisinin bize söylemesi lâzım değil, yani sizsiniz bu ülkenin efendisi, beyi, biz kendi kendimize onu kabul etmemiz, ona sahip çıkmamız lâzım. Onun için sahip çıkılması da insanların beldelerine, insanların ülkelerine, onun meselelerine sahip çıkmasıyla başlar.

İzmir vatandaşı, İzmir hemşehrisisiniz, İzmir'in sorunlarına sahip çıkmazsanız, havasını solur, ekmeğini yer ve İzmir'in güzelliklerinden faydalanırsanız, önce onlara karşı bir dikkatiniz olmazsa bir süre sonra hepsi elinizden gider. Öyleyse bu hemşehriliğin şartı, İzmir hemşehriliğinin şartı! Her yerin hemşehriliğinin,

Konya hemşehriliğinin, Kayseri için de aynı şey ve bu ülkenin vatandaşıdır ama ülkede olup bitenler umurunuzda değil; ülke iyi idare ediliyormuş, kötü idare ediliyormuş umurunuzda değil, ülkenin eğitim problemi varmış umurunuzda değil, imar inşaat problemi varmış umurunuzda değil, eh siz nasıl vatandaşsınız? Yani nasıl vatandaşsınız, bu ülkenin sahibi değilsiniz, bu ülkede misafirsiniz, yabancısınız burada.

Gelin bu ülkenin sahibi olalım ve kim bizi bu ülkenin misafiri haline getirmeye kalkarsa ona karşı çıkalım. “Siz oturun biz her şeyi yaparız” falan derse, hayır efendim, bu ülkede ne yapılacaksa hep beraber yapılacak, halkla beraber yapılacak, kalkınma hareketinde de öyle...

Bakın dünyada 100 \$ adam başına gelir seviyesi olan ülkeler var, 34 bin, 35 bin \$, 40 bin \$ gelir seviyesinde olan ülkeler de var. Petrol ülkelerini çıkarıyorum bunun içerisinde, çünkü bir İsviçre'nin petrolü yok, ama 35 bin \$ gelir seviyesi var, Japonya'nın da petrolü yok ve 35 bin \$ gelir seviyesi var.

Kalkınma dediğimiz olay, bu ülkeler nasıl kalkınmış diye bakarsanız, görüyorsunuz ki, eğer bir ülke vatandaşına ne kadar önem veriyorsa ve vatandaşının bu kalkınma hadisesinin altına ne kadar elini sokturmuşsa o kadar çabuk kalkınmıştır.

İzmir İktisat Kongresi'nin hedefi de oydu. İzmir İktisat Kongresi bir liberal ekonomiyi, yani kalkınmayı, bu ülkenin insanları yapsın diyerek kayıtlarını oluşturdu. Fakat 1920'de hangi teşebbüs bu ülkeyi kalkındıracaktı? 30'da hangi teşebbüs

bu ülkeyi kalkındıracaktı, hangi sermaye bu ülkeyi kalkındıracaktı, hangi alt yapıyla bu ülke kalkınacaktı? Hangi okumuş insanla bu ülke kalkınacaktı? Söylediğimiz gibi 3000 tane Darülfünun öğrencisi, 300 tane Darülfünun hocası... Bugün Türkiye'nin her şeyi var. O 134 ülkeye mal satabilecek teşebbüs gücü var ve bugün ülkenin 71 bin öğretim üyesi var üniversitelerinde, 1,5 milyon öğrencisi var üniversitelerinde. Geçen sene Türkiye'nin üniversiteleri 278 bin mezun verdi, denilecektir ki, efendim bu mezunları verdi ama bunlara iş yok. Bu geçici bir şeydir. Yani bu ülke bizi beslemeyecek mi? Yani bu sene iş yok, gelecek sene de yok, öbür sene de yok, ne olacak halimiz? Yani yanlış olan bu ülkedeki insanlara iş olmayışıdır. Doğru olan; bu ülkede mutlaka herkese iş olmalıdır. Evet bu ülkede herkesin karnını doyuracak kadar ekme var, para var...

Türkiye'nin 2001 yılı fevkalade zor bir yıldır ki, döviz kazancı 46 milyar dolardır. Bu 46 milyar doların 30 milyar doları ihracattı. Sizin gözünüzün önünde bu; ihracat yapabilen ayakta durdu, 7 bin fabrika var İzmir mıntıkasında. Bu ayakta durdu, yapamayan yarı yarıya veya tamamıyla göçtü. Türkiye'de şartlar dönmez hale geldi ve 10 milyar dolar turizm, 15 milyon turist geldi geçen sene Türkiye'ye. Nereye gider 15 milyon turist, 1970'te Türkler'in 30 bin yatağı vardı, Rodos'ta da o kadar yatak vardı. Bütün Türkiye'nin, bugün Türkiye'nin 1 milyon yatağı var, yani şunu anlatmaya çalışıyorum; Türkiye durduğu yerde durmamış. 10 milyar dolar turizm geliri... İran Şahı'nın bana söylediği şey; Marmaris'i gidip gördü, gelip burada, İzmir'de bana dedi ki; “Benim petrolüm var ama tükenir, sizin güzellikleriniz tükenmez.” Daha biz bir kuruş almıyoruz o güzelliklerden, o zaman,

60'lı yıllarda. Ama her türlü imkânlar var, potansiyel var. Ekmek nerede diye soruyorsanız, gelin bir uçtan bir uca Türkiye'yi kalkındırsak. E peki kim yapacak bu kalkındırma işini? İşte bu ülkenin büyük müesseselerinde eğitim görmüş, 21. yüzyılın değerlerini anlamış ve 21. yüzyılda nasıl bir dünya olacak evvelâ, nasıl bir Avrupa olacak ve bu dünya ve bu Avrupa'nın içerisinde nasıl bir Türkiye olacak, bunları iyi anlamış kişiler yapacak...

Bunların çalışabilmesi, ülkeyi kalkındırabilmesi istikrara bağlıdır. Ülkenin sorunlarına çare

bulabilmesi içinse istikrarlı olması lâzım. Öyleyse Türkiye yönetilebilir olmalıdır. Bütün sıkıntıyı, kötülüğü atabilmek için yönetilebilmelidir. Hiç kimseyle meselem yok benim, yani beni bunları size söylemem lâzım, üniversite burası...

Kahramanlar falan aramayın, bu halkın içinde var ve bunu siz çıkaracaksınız. Hadi sandık başına; hepinizi sevgiyle selamlıyorum...

3. Akademik Yıl
20 Ekim 2003

Değerli misafirler,
İzmir Ekonomi Üniversitesi'nin değerli yöneticileri
ve değerli öğretim - eğitim kadrosu, sevgili
öğrenciler...

Bu güzel sonbahar gününde ve bu güzel İzmir
gününde hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Dün İstanbul'da yeni bir vakıf üniversitesinin
açılışında buldum bu saatlerde, daha sonra yine
yeni bir vakıf üniversitesinin diploma töreninde
buldum öğleden sonra. Yarın Kayseri'de, Kayseri

Erciyes Üniversitesi'nin noksan kalan bazı
birimlerinin temel atmalarında da bulunacağım
hayırseverlerimiz tarafından yaptırılan. Ve Kayseri
Üniversitesi'nin eğitim ve öğretime başlaması
dersini vereceğim.

Ne yapmaya çalıştığımı söyleyeyim: Türkiye
Cumhuriyeti'nin en parlak ve en güzel projesi
üniversite projesidir. Üniversitenin kapısından
girildiği zaman bilime, aydınlığa ve gelişmişliğe,
mutluluğa gidilir. Buna inandığımız için Türkiye'nin
her köşesinde üniversitelerin meydana gelmesi,

bu üniversitelerin kızılı erkekli çocuklarının, evvelâ Türkiye Cumhuriyeti'nin iyi birer vatandaşı olmaları, mesleklerini iyi öğrenmeleri gerekir. Sonra da 10 sene içerisinde Türkiye, Avrupa ile bütünleşecektir; 10 sene içinde Avrupa ile bütünleşeceğimize göre malların, sermayelerin, insanların, hizmetlerin serbestçe dolaşabileceği bir dünyanın içine gireceğimize göre, Avrupa vatandaşı olacak şekilde yetişmeleri gerekir.

Benim düşüncem 30 sene zarfında dünya daha da küçülecek ve dünya vatandaşı sayılabilecek duruma herkes gelecektir. Vizyon budur, buna göre yetişmesi lazım bir kişinin. Sadece doğup büyüdüğü şehirde, doğup büyüdüğü ülkede ve mensup olmaktan gurur duyduğu milletin çocukları olarak orada yaşamayacak, ama dünyanın neresinde olursa hayatını kazanma imkânlarını sağlayacak şekilde yetişmeleri, üniversite eğitiminin ve öğretiminin en önemli vasfıdır.

Burada çok güzel konuşmalar dinledik. Doğrusu içinde gam, kasavet olan var idiyse de bu silinmiştir, buradan giderken çok büyük bir coşkuyla gideceksiniz, çok büyük bir rahatlıkla buradan çıkacaksınız ve bense gerçekten çok mutlu oldum; 3. yılında, bu üniversitenin açılışının 3. yılında, bu güzel konuşmaları dinlemekten. Bu güzel konuşmalar başarıyı geri getirmiştir.

Her zaman söylerim, başarılı olmak, başarısız olmaktan çok daha iyidir. Ve aslında kişi isterse başarılı olur, isterse de başarısız olur kendi elindedir. Çünkü genel deyim; başarı ona talip olanındır. Yani deyim odur, eğer başarıya talip değilseniz, başarı kendiliğinden olmaz, onu

söylemek istiyorum. Ve gerçekten bir tabir daha var: başarı gayrı kabili ikamedir. Yani onu, bugünkü dile çevirelim; başarının yerine bir şey konulamaz, yani yerine konulacak bir şey yoktur...

Bu güzel 3. yıl konuşmaları neyin neticesidir; bir büyük hevesin ve büyük bir ahengin. Gerçekten

İzmirimiz'in bu güzel köşesinde, 3. yılında 2589 öğrencisi ve 276 öğretim üyesi bulunan bir güzel üniversite meydana gelmiştir.

Bu üniversite hudutları da aşmış ve İskoçya'nın tanınmış üniversitelerinden biriyle, burada, hepimizin önünde bir anlaşmaya gidilmiştir, bir işbirliği anlaşmasına. Tabii ki, bu başarıyı alkışlamamak mümkün değildir.

Ayrıca kiracı olarak geldiği bu zeminde, bu yerde

mülk sahibi olma gibi bir adım daha atmıştır. Sayın Piriştina'nın konuşmalarını çok dikkatle dinledim. Kendisi politikacıdır, gayet tabii lokal yere hizmet yapıyor, yerel hizmet yapıyor, ama daha önce milletvekiliği yaptı, siyasetin içindedir. Acaba konuşmasını nasıl bitirecek diye merak ederek dinledim.

İngilizce'de bir tabir vardır: Eğer kişi konuşurken iki kelimeyi kullanıyorsa dikkat edin derler. Bunlardan bir tanesi "if", yani "eğer", onun için de "if" zehirlidir derler, "if" ve diğeri de "but", yani "fakat"... Sayın Piriştina, ne "eğer"i kullandı, ne de "fakat"ı, kendisine teşekkür ediyorum. Yani sıkışıp da kurtuluşa karşı olmadığını söyledi. En kısa zamanda bu işi tamamlarız ve size de gelir bu işi tamamladığımızın raporunu veririz. Bu benim için fevkalade sevindirici bir olaydır.

Bundan on sene evvel tahayyül edilemeyen, bundan beş sene evvel "acaba açsak mı, nasıl olur" gibi bir takım düşünceleri, hayalleri ortaya koyarken, bugün ve nihayet bir sene sonra, bir sene içerisinde kendisine ait binalarda ve 5 bin öğrenciye doğru gidebilecek bir üniversiteyi Türkiye kazanmıştır. Bu, vakıf üniversitesidir. 1965'te Türkiye'nin 7 üniversitesi vardı, 1992'de Türkiye'nin 29 üniversitesi oldu ve 2000 yılında Türkiye'nin 77 üniversitesi oldu. Bu 77 üniversitenin 21'i vakıftır, 20 tane vakfa dün bir tane daha ekledik 21 oldu...

1. vakıf üniversitesi olan Koç Üniversitesi'nin 10. yıldönümünü, bu ayın 14'ünde İstanbul'da yaptık. Benim başında bulunduğum hükümetin teklif ettiği bir kanun neticesinde çıkmıştır vakıf üniversiteleri. Ve yine bizim hayırseverleri teşvik

etmek suretiyle, hadi birer tane de siz bir şey yapın, Ticaret Odalarımızı teşvik etmek suretiyle ve sonuçta bugün 21 üniversiteye gelmişizdir.

Bu üniversitelerimizin bir kısmında hayırseverlerimiz büyük hizmet yapmıştır.

Koç Vakfı büyük hizmet yapmıştır, Sabancı Vakfı büyük hizmet yapmıştır, Kadir Has Vakfı büyük hizmet yapmıştır, birer tane üniversite kurmuşlardır ve Bolu'da İzzet Baysal Vakfı Bolu Üniversitesi'ni kurmuştur, tek başına, her şeyiyle. Ve çok değerli

ve aziz dostumuz Vehbi Koç'un ve benim de ricalarım üzerine Bolu Üniversitesi'ni kurmuştur ve Kayseri'de 50 milyon dolarlık bir yardımla 26 hayırseverimiz Kayseri Üniversitesi'nin bütün fakültelerini kurmuştur. Ya da Isparta'da da bir üniversitenin kurulması için çok büyük yardımı olan arkadaşlarımız olmuştur. Bunları şunun için söylüyorum; böylece Türk eğitime, Türk gençlerinin gelişmesine yardımcı olmak bakımından güzel işler görülmüştür.

Bugün 700 binden fazla öğrencimiz bu üniversitelerde eğitim görmektedir. Bunların arkası gelecektir. İstanbul Ticaret Odası, İstanbul Ticaret Üniversitesi'ni kurmuştur. İzmir Ticaret Odası, İzmir Ekonomi Üniversitesi'ni kurmuştur.

Ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği de bir yeni üniversiteyi kurmaya hazırlanmaktadır. Umuyorum ki, önümüzdeki yıllar zarfında, bu gayretler daha da artacaktır, üniversitelerimize yardım daha da

artacaktır. Eğer burada kurulmuş bulunan bu güzel üniversitenin yardıma ihtiyacı varsa, ki vardır, onun çaresini yaparız ve İzmir'deki değerli işadamları arkadaşlarımızdan, vatandaşlarımızdan gerekli yardımı isteriz. İsterseniz şimdiden isteyelim... Evet istiyoruz, İzmir'deki değerli arkadaşlarımızdan, başka yerlerdeki numuneleri göz önünde tutarak İzmir Ekonomi Üniversitesi'ne el uzatmalarını istiyoruz.

Hep beraber alkışlayalım. İzmir Ekonomi Üniversitesi'nin meydana gelmesinde fevkalade büyük bir rol alan değerli arkadaşlarımızı, İzmir Ticaret Odası'nın değerli başkanlarını ve İzmir Ticaret Odası'nın kurmuş bulunduğu Eğitim ve Sağlık Vakfı'nı ve İzmir Ticaret Odası'nın bütün mensuplarını tebrik ediyorum. Gerçekten Türk Gençliği'ne fevkalade değerli bir armağanda bulunmuşlardır.

Cumhuriyet'in 80. yıldönümünde bu armağan burada pırıl pırıl parlamaktadır ve kendilerine onun için gönülden bir alkış istiyorum.

Benden ders vermem istendi, ama benim bunları dile getirmem lazımdı ve söylemek istediğim şey gerçekten böyle güzel şeyleri meydana getirenlerin hakkını vermektir.

Sayın Ekrem Demirtaş'a, Sayın Necip Kalkan'a, Sayın Attila Sezgin'e ve de onların şahsında burada emeği geçmiş olan herkese, milletim adına, halkım adına, İzmir halkı adına, bu güzel müessesede okuyan öğrenciler adına, okuyacak olanlar adına ve onların aileleri adına minnet ve şükran sunuyorum.

Her şey daha iyi olacak...

Cumhuriyet'in 80. yıldönümüne geldik. Cumhuriyet'in ilan edildiği gün, yani 29 Ekim 1923 günü Büyük Atatürk şöyle diyor, çok önemli bir şey; "Cumhuriyet mesut, muvaffak ve muzaffer olacaktır." Yani bugünkü dile çevirmek lazımsa

çevireyim; mesut, mutlu olacaktır, muvaffak başarılı olacaktır ve muzaffer zafer kazanmış olacaktır. Evet 80. yıldönümünde Cumhuriyet 13 milyon nüfuslu bir Türkiye'den, 70 milyon nüfuslu bir Türkiye'ye gelmiştir ve dünyada 189 ülke içerisinde 70. büyük ekonomiye sahip ülke haline gelmiştir. Bulunduğu bölgede parıldayan bir ülkedir ve bulunduğu bölgede 55 Müslüman ülke içerisinde, laik demokrasiyi gerçekleştirebilmiş tek ülkedir. Bulunduğu bölgede imar ve inşaat görmüş bir ülkedir ve nihayet 50\$ adam başı gelir seviyesinden, 2000 yılında 3000\$ gelir seviyesine ulaşmış bir ülkedir. Ve geçen 80 sene zarfında, bütün harplere, darplara, inmelere, çıkmalara ve bütün sıkıntılara rağmen ortalama yüzde 5'e yakın kalkınma hızı yapabilmiş bir ülkedir. Bu kalkınma hızını yapabilmiş ancak 4 ülke vardır. Ve çok farklı bir demokrasiye geçmiştir 50 sene önce ve çok farklı bir demokrasiyi yürütmektedir.

Çok zor bir iştir bu. Büyük sıkıntılara, büyük krizlere rağmen, 3 Kasım 2002 tarihinde 15. seçimini yapabilmiştir. Ve bir şey yerleşmiştir; iktidarlar nasıl gidecek, nasıl gelecek?.. Bu tereddüt ortadan kalkmıştır. Nasıl mı gidecek, milletin hür iradesiyle gidecek! Nasıl mı gelecek, milletin hür iradesiyle gelecek! Sanıyorum ki, her büyük başarının, kalkınmanın, ileriye gitmenin en önemli şartı bir ülkenin bunu gerçekleştirmiş olmasıdır.

Ekonomi dediğiniz olayın ekonomik şartları vardır ve ekonomi dışı şartları vardır. Ekonomi dışı şartlar eğer yerine gelmezse, ekonomik şartları yerine getirme imkânı yoktur. Ve onun içindir ki siyasi istikrarın temel şartı da o ülkede iktidar kavgasının bir kurala bağlanmış olmasıdır.

İktidar mücadelesine meselenin getirilmiş olmasıdır. İktidar el değiştirebilir, iktidar cazip bir şeydir, iktidarı ele geçiren bırakmak istemeyecektir. Ve zamanın geldiğinin farkına varamayabilecektir. Veya değişim zamanı geldiği vakit yerine ısınmış olacaktır.

Ve onun çeşitli yollarının kavgasını verecektir. Böyle ülkede bir yere varılmaz.

Ne zaman ki herkes, zamanın geldiğini, halkın hür iradesiyle ve halkın, adil yapılan seçimlerle, dürüst yapılan seçimlerle geldiği yere gitmesini

ya da kalmasını, o iradeye bağlı yapabilmisse, o ülke sorunlarını çözer. Halkın çıkardığı siyasi iktidarı beğenmeyebilirsiniz. Zaten halkın bir kısmı beğenmeyecektir. Ve siyasi iktidarın en güçlü olduğu zaman, seçildiği gündür. Ondan sonra, herkes aradığını bulamaz, büyük beklentiler vardır, o beklentileri yerine getiremez, bir takım şeyler olur, geriye gitmeye başlar. Çünkü mahkeme kadiya mülk değildir. Herkes oturduğu yerden kaldırılacaktır. Yalnız bu kaldırma zorla olmamalıdır. Bu kaldırma mutlaka rızayla olmalıdır.

İşte bunu yapabildikten sonra ekonomiyi konuşuruz.

Ekonomi nedir? Ben ekonomi profesörü değilim. Ekonomi benim mesleğim de değil, yalnız 50 sene içinde bulunduğum icraat, ister istemez ekonominin temel kuralları üzerinde bizi hem düşünmeye, hem icraat yapmaya, hem de doğruları aramaya mecbur etmiştir.

Ekonomi aslında faydayı aramaktır. Fayda aranacak... Yalnız fayda... Bu birinci şarttır. Kimin için fayda ise, işin siyasi kısmıdır. Birinci kısmı, tamamıyla teknik kısmıdır; faydayı arayacaksınız. Yalnız eğer birinci kısmı ve ikinci kısmı arasında irtibat yoksa, o zaman da başarılı olmanız mümkün değildir. Yani faydayı ararken, eninde sonunda bu faydanın hedefinin insan olduğu unutulmayacaktır. Faydayı ararken, insanı mutlu yapmak, insanı yoksulluktan, çaresizlikten, sefaletten kurtarmak, insanı dünyaya geldiğine sevindirmek için fayda aranacaktır.

Faydayı aramanın bir tek yolu vardır. Elinizdeki kaynakları en iyi şekilde kullanmak... Peki bu nasıl olacaktır? Eğer kamu parası arıyorsanız, bu nasıl olacaktır? Kendi kaynaklarınızı kullanıyorsanız, bu nasıl olacaktır? Her ikisinde de üç suali doğru cevaplamanız lazım. Öncelik vereceksiniz, çünkü elinizdeki kaynak her şeye yetmez. Öncelik dediğimiz olay priorite, bunun başka lisanslardaki tabiridir ve eski lisandaki söylenişi-başkalarından duymamış olabilirsiniz, benden duyun-hakkı-rüçhan, yani rüçhan hakkıdır. Yani şunu, şuna tercih edeceğim, önce o. Eğer elinizde bol kaynak varsa, ki hiç bir zaman olmamıştır, hiç kimsenin elinde olmamıştır, yine "Evvel şunu yapalım, sonra şunu yapalım" diyeceksiniz.

Önceliği verirken üç soruya doğru cevap vermek lazım. Bunlardan bir tanesi, "Bu işi niçin yapıyorsunuz?" Why do you do it at all? İkincisi, "Niçin şimdi yapıyorsunuz?" Why do it now? Üçüncüsü, "Niçin böyle yapıyorsunuz?" Why do it this way?

Bu üç suale iyi cevap veriyorsanız, ekonomiyi öğrenmiş sayılırsınız. Daha doğrusu, zihniniz bu üç suale cevap aramayı öğrenmişse ekonomiyi öğrenmiş sayılırsınız.

Birincinin cevabı, bunu yapıyoruz, çünkü bu faydalıdır. İkincinin cevabı, bunu şimdi yapıyoruz, çünkü bu iş şimdi lazımdır. Üçüncünün cevabı, bunu böyle yapıyoruz, çünkü en iyi yapma şekli budur. Ve dünyada pek çok teoriler, pek çok fikirler ortaya atılmıştır. Bu üç suali aramayan hiçbir teori başarıya ulaşmamıştır. Eğer bu üç suale doğru cevap verebiliyorsanız, akılda kalacak olan da zaten budur.

Eğer kamu parası kullanıyorsanız, tabii ki burada prioriteleri hesaplarken, faydayı hesaplarken, önemli bir hususu, bilhassa ekonomi öğrencisinin önüne getirmek istiyorum. Burada faydanın hesaplanması, faydayı nasıl hesaplayacaksınız? Yapacağınız her işte faydanın hesaplanmasında iki faktör vardır; bunlardan bir tanesi direkt faydadır. Yani tangible dediğimiz faydadır. Eğer şu işi yaparsam, bundan şu kadar hasılat çıkar, bunun şu kadarı kâr olur. Ve ikincisi intangible, yani endirekt faydadır. Görünmeyen faydadır. Hesabı yapılamayan faydadır.

Aslında tangible faydalar, yani direkt faydalar, intangible faydaları, hesabı yapılamayan faydaları yaratmak içindir. Bu benim nazariyem!.. Yani eğer yaptığınız iş bir takım intangible faydaları,

hesaplanamayan, hesabı çözülemeyen, rakamlara dökülemeyen faydaları yaratmıyorsa, o işin cost/benefit ratio dediğimiz yani maliyetiyle getirdiği faydanın oranı düşük olabilir. Yani öyle projeler gelecek ki karşınıza, cost/benefit ratiosu yani faydanın masrafa nispeti düşük olabilecektir. Ama onun sosyal fayda denilen, sosyal benefit denilen faydayı, hesaplanmamış faydayı düşündüğünüz zaman nispeti yüksek projelerden çok daha iyi olduğunu göreceksiniz. Peki buna nasıl karar vereceksiniz? İşte bu bir

sanattır. Aslında bu kamu projelerinde politikacının işidir. Ne yapacaktır politikacı? Yani politikacı popülerite kazanmak için, halkın hoşuna gitmek için, bir takım çok düşük oranlı projeleri, büyük oranlı projelerin önüne mi geçirecektir? O da olacaktır. Ama onu yapan politikacının da ayakta durması mümkün değildir. Politikacı, “wisdom” dediğimiz hadiseyle, yani sağ duyusuyla o seçimi iyi yapacaktır. Yani düşük projenin hesaplanan faydası şununkinden daha az, ama bunun hesaplanamayan faydası daha çok. İşte bu

hesaplanamayan faydayı tahmin edebilme, o boyutu tahmin edebilme bir tecrübe işidir. Onun içindir ki, çok kere kamu projelerinde bunlar iyi anlaşılmadığı için pek çok sıkıntılar çıkmıştır. Ve aslında tangible faydaların, hesaplanan faydaların, yeni projeler yaratması da düşünülecektir. Bunların teferruatına girmek istemiyorum, sadece söylemek istediğim şey, ekonomist yani ekonomi okuyan kişi, Ekonomi Üniversitesi'nin hangi dalından çıkarsa çıksın, Ekonomi Üniversitesi'nden diploma alan kişinin hayattaki başarısını, eldeki kaynağa olan kıskançlığı ile bu kaynaktan elde edebileceği hasılaya olan saygısı gösterecektir.

İzmir Ekonomi Üniversitesi daha şimdiden bu istikamete yönelmiştir. İzmir Ekonomi Üniversitesi burada vereceği diplomalarda önemli birşey arıyor, girişimciyi arıyor.

Bu girişimci denen kişi uzun zaman bizim sahip olmadığımız kişidir. Ülke olarak sahip olmadığımız kişidir. Bu üniversite, 1923'teki İktisat Kongresi'nin devamı olacağına göre ve 1. konuşmamda İktisat Kongresi ve onun artısını uzun uzun anlattım, şimdi ona değinemeyeceğim, ama birşey söyleyeceğim; 1923'te Büyük Atatürk henüz Cumhuriyet'i kurmadan 25 Şubat'ta, 24 Şubat'la 4 Mart arasında, Cumhuriyet'e daha 5-6 ay varken İzmir Kongresi'ni kurdu. Burada yapılan işlerle İzmir Kongresi'nin 80 sene sonrasında onun ortaya koyduğu düşünceyi benimseyerek ve o düşünce hala caizdir, o düşünceyi ihya etme ve ülkenin yararına çevirmesidir.

O düşünce liberal düşüncedir. Liberal düşünce, 80 senelik Türkiye Cumhuriyeti tarihinde çeşitli

kademelerden geçtikten sonra ve dünya tarihinde çeşitli kademelerden geçtikten sonra gelinen yerdir. Şudur; bir ülkenin hizmetlerini kim yapsın? Ticaretini kim yapsın? Finansını kim yapsın? Bir ülkenin sanayisini kim yapsın? Turizmini kim yapsın? Tarımını kim yapsın? Devlet mi yapsın? Kamu mu yapsın? Yoksa bir ülke, o ülkenin fertlerine mi bıraksın?

İşte 2000 yılında gelinen yer bütün dünyada, pazar ekonomisi denilen yer girişimciliktir. Yani devletin, bütün bu işlerin içinden çıkması ve yerini, bu ülkenin vatandaşlarına bırakmasıdır. Peki bu neden böyle olmuştur? Yani niçin bu ülkenin vatandaşları, bu hizmetlerin tümünü bu zamana kadar yüklenmemişlerdir? Çünkü yoklardı. Oldukça, oldukça devrederek gelmiştir.

Ben 1965'te, Türkiye Cumhuriyeti'nin seçilmiş başbakanı olarak başladım. Türkiye'nin işlerini ele aldığım zaman 1966'da İzmir'e geldim. İzmir Ticaret Odası'nda, o günün tüccarlarını -sanayicileri yoktu hemen hemen hepsini topladım dedim ki, "Tekstile yönelin, çimentoya yönelin, şu şu işleri yapın." Onları sanayici olmaya ittim, yalnız sanayici olmak kolay bir şey değil, ortam ister. Ortamı yaratmak lazım. Ve bugün Türkiye, dün dünyadaki her şeyi satın alan Türkiye, bugün her şeyi yapıyor. Dünyadaki her şeyi satıyor ve bu sene 45 milyar \$'lık ihracat yapan Türkiye, bu ihracatı durduğu yerde yapmadı. Bu ihracatı yapan ülke ortamı yaratmak ve onun istediği tesisleri kurabilmek 40 senemizi aldı.

Şimdi yeni bir dünya geldi. Bu yeni dünyada, artık devlet her türlü yatırım işi işinden çıkacak, ama

yatırım ortamı yaratacak. Yatırım ortamı yaratmasının en önemli şartı yatırımcıya ümit verecektir, yatırımcıya güven verecektir...

Okumuş adam işsizliğin her ülkede yarattığı krizleri biliyoruz. Onun için ülkeyi yönetenler, burada söylediğim gibi kulaklarına da söyledim, hep söylüyorum, yatırım yapamayan bir ülke halinden Türkiye'nin en kısa zamanda çıkması lazım. Çarkın yeniden dönmesi lazım. Bu ülkede gençlerin ihtiyacı olan en mühim mesele ümittir. Ülkenin geleceğine olan ümittir. İkinci mesele güvendir. Kendilerine güvendir.

Gençlerin hiçbirisi, "Acaba bu ülkenin geleceği nasıl olur?" diye düşünmemelidir. "Benim geleceğim nasıl olacak?" diye düşünmemelidir. Ve tabii ki üçüncüsü de bilgidir, beceridir. Ve burada, "Acaba iş adamları bizim için ne hazırlıyor?" dedi, Şilan... İş adamları sizin için, çok güzel şeyler hazırlamaktadır. Türkiye'nin geleceği gayet parlaktır! Yalnız bu iş adamlarının içinde siz de olacaksınız. Size birisi bir şeyi hazır verecek değil, işte girişimci denen olay bu. Sayın Ekrem Demirtaş'ın konuşmasında bahsettiği girişimci bu. Bizim aradığımız girişimcidir, bizim aradığımız para değildir, proje de değildir. Çünkü bu parayı da, projeyi de meydana getirecek de girişimcidir.

Sevgili Gençler,

Çok güzel bir fırsat yakalanmıştır ve bu fırsat sizin elinizdedir. Bu fırsatı yakalayamamış olanların durumunu da düşünerek, bu fırsatı çok iyi kullanmanız gerekiyor. Bu yüzden İzmir Ekonomi Üniversitesi'ne çok iyi sarılmanız lazım...

Burada sizin için çok güzel bir bilgi beceri kaynağı hazırlanmıştır. Ve siz buradan doya doya su için! Türkiye bu becerinizi kabul edecektir. Yani Türkiye'de bu becerilerinizi kullanma imkânı bulacaksınız. Türkiye'nin dışında da bulacaksınız, dünyada da bulacaksınız. Dünya küçülmüştür, önümüzdeki 10 sene zarfında çok daha küçülecektir, şartlar öyle gösteriyor.

Yalnız iki şey söyleyeyim, bunlardan bir tanesi bilgisayar olayıdır. Bir tanesi dil olayıdır. Bugün İngilizce aşağı yukarı uluslararası dil haline gelmiştir. Avrupa'nın her tarafında, Asya'nın her tarafında İngilizce geçerlidir. Yalnız bir İtalyan profesörünün anlattığı gibi, Avrupa'da konuşulan İngilizce'yi İngilizler, yani Britanya'daki İngilizler anlamamaktadır. Aslında Britanyalı İngilizlerin konuştuğu İngilizce'yi de Avrupa anlamamaktadır. Yani böylece bir dünya İngilizce'si meydana çıkmıştır. Ve dünya İngilizce'siyle sınırlar aşılabilmektedir. Ve bilgisayar denen, internet denen olay bir muhteşem olaydır. Bunun artışı gelecektir. Bunu iyi sağlamak lazım.

Ve bütün bu düşünceleri size ufuk olarak veriyoruz. Sizin önümüzdeki 10 yılınız, geçmiş 10 yılların hepsinden çok daha parlaktır. Çok daha faydalıdır, çok daha sürprizlidir.

Bunun görüleceği şekilde kendinizi hazırlayın ve başarılı olun...

Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.